

Lázeňská louka

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Místo pod říčanským Masarykovým náměstím určené k procházkám, ke sportu a k odpočinku bývalo od středověku do 19. století vodní plochou. Rozkládal se zde Lázeňský rybník. V mapách stabilního katastru z let 1826–1843 je tato plocha nazvána „Nad Kunickou cestou“. Na mapě ze začátku 20. století vidíme tento prostor pojmenovaný už jako Lázeňská louka. Pamětníci narození ve dvacátých až čtyřicátých letech 20. století vzpomínají na pěšiny přes vlhkou louku, na potůčky i na studánky. Postupně přibývaly spojovací cesty, vznikla zde upravená hřiště i výběh pro koně. V roce 2012 došlo po regeneraci prostoru k výrazné proměně louky, na mnoha objektech už jsou ale znát léta užívání.

Městské lázně u rybníka

Rybník nazývaný Lázeňský býval ještě v 18. století největším z říčanských rybníků. Pojmenování získal po městských lázních, které stávaly na břehu rybníka už v 16. století, jak víme ze zápisu v Deskách zemských království českého. Rybník, který spolu s Mlýnským sloužil k obraně říčanského hradu, měl podle kroniky Gustava Trnky plochu 14 jiter a 971 čtverečních sáhů.

Jeho hráz se zachovala dodnes, ačkoli není na první pohled patrná. Běží po ní ulice Rooseveltova, která se ještě v prvních desetiletích 20. století jmenovala „Na hrázi“. Směrem k bývalému rybníku už není rozeznatelná, ale její vnější strana je dodnes dost vysoká. Jsou u ní v řadě přistaveny domy, například staré sídlo pohřební firmy Sommer.

Nejstarší mapa Říčan z roku 1717: Lázeňský rybník má patrnou hráz, část v místě dnešního hřiště na ragby je zazemněná a zarostlá stromy
Zdroj: SoKa Praha-východ

Lázeňský rybník je zakreslen ještě na mapě I. vojenského (josefinského) mapování, které vznikalo kolem roku 1780, i na mapě uhříněveského panství z roku 1783. Roku 1838 jej od vrchnosti koupila majitelka říčanského mlýna Barbora, dcera mlynáře Dobiáše. Pravděpodobně ihned potom rybník vypustila a přeměnila na louku, protože na mapách II. vojenského mapování a na listech stabilního katastru, které vznikaly souběžně kolem roku 1840, už rybník není. Barbořin otec, mlynář František Dobiáš, podobně už dříve koupil a vysušil rybník Bezděkov (pod nádražím v místě, kde dnes stojí bytové domy).

Někdejší hráz Lázeňského rybníka (dnes ulice Rooseveltova) v padesátých letech 20. století

Tip pro vás

Jak velkou plochu v hektarech zabíral původní Lázeňský rybník? Převedte 14 jiter a 971 čtverečních sáhů na dnešní jednotky – metry čtvereční a hektary.

1 jitra = 2 837 m²

1 čtvereční sáh = 3,5996 m²

1 ha = 10 000 m²

Otevřete si mapy.cz a k odhadu plochy dnešní Lázeňské louky (hřiště, parku a jezdeckého areálu) použijte Nástroje – Měření vzdálenosti a plochy.

Které plochy rybník tedy zřejmě ještě zabíral? Kolik fotbalových hřišť by se do něj vešlo?

Lázeňský rybník 8 ha (10 hřišť)
Lázeňská louka 4,4 ha

Usad se, že bych ho přejlaval!

Podmáčené dno starého rybníka už bylo na začátku 20. století loukou. Na části plochy pak vyrostlo hřiště fotbalového klubu Meteor a ještě později ragbyového klubu

„Žirné louky v podhradí se táhly až směrem k lesu. Pod silnicí do Světic byl udupaný plácek trávy zanícených fotbalistů začínajícího klubu Meteor Říčany. Přes celou louku, kdysi obranný rybník, vedla vyšlapaná přehánka k brodu přes potok, kudy jsme jako školáci ze čtvrti Pod Pilou chodovali do školy.“

(Dalibor Hofta * 1924)

Pohled na Říčany od Lázeňské louky, dvacátá léta 20. století

Vlasy jako studánková víla...

„Uprostřed té louky tekla krásná voda a studánka tam byla. Tam mě maminka posílala vždycky, když mně chtěla mejt hlavu. Tak abych měla měkkou vodu, tak jsem si tam vždycky musela chodit pro vodu. To byla Votrubova louka, rostla tam vysoká tráva, kterou on sušil pro krávy nebo koně.“

(Věra Vítková * 1933)

Cvičení sokolských žen při slavnosti rozvinutí praporu na cvičišti na Lázeňské louce. Začátek dvacátých let 20. století

Podoby Lázeňské louky

Časy se měnily a s nimi Lázeňská louka. Nedaleko dnešní ulice Na Obci, v parčíku nad lipovou alejí, se po druhé světové válce konaly i květnové oslavy osvobození města Rudou armádou. Místo se dokonce nazývalo parkem Československo-sovětského přátelství.

Novou podobu získala Lázeňská louka v první polovině roku 2012. Dotace z evropských fondů umožnila, aby zde vznikl městský park s novými cestami a informačními tabulemi, s vyhlídkami a odpočinkovými zónami, nově vysázenými stromy a parkovým mobiliářem. Oblibu získal vrbový altán a houpačka s vyhlídkou na výběh koní v jezdeckém areálu. Sochař Pavel Cupák vytvořil pro prostor objekt z dubového masivu (zvoničku) k sezení a prolézání, rám pro zavěšení houpačky a sedátka s vyřezanými reliéfy. Cupákovu dubovou zvoničku ale v průběhu dalších let napadla dřevokazná houba a další škůdci. Aby se nákaza nešířila dál, byla zvonička odstraněna. Na Lázeňské louce se snad brzy objeví jiné umělecké dílo určené pro venkovní prostor.

Uáá, mám moko
v lodičkách!

„Dole v ulici Na Obci, tak tam nebyly žádné domy, z obou dvou stran byla řada lip. . . a byl tam jenom jeden domek na konci té ulice, a sice tam bydlela nějaká paní Černá a ta chovala kozy. A louka, jak je teď Lázeňská louka, tak tam bylo sice hřiště, jenže to bylo takový nějak neuspořádaný. . . Králi jsme tam vybíjenou a ta louka byla neudržovaná, snad ji někdo někdy sekal, protože ona byla hrozně podvodněná. Takže tam byly nadělaný takový studánky a tam se ta voda stahovala. My jako děti všichni jsme se tam topili v těch studánkách. A moje velký přání bylo přes tu louku chodit do školy...“

(Ludmila Hasmanová * 1940)

Pohlednice s hráči ragby při zápase na jejich říčanském hřišti byla vydána u příležitosti 30 let od vzniku klubu

Fotografie s brigádníky, kteří upravují plochu kolem pomníku s pěticípou hvězdou, je z roku 1987

Po škole chodíme
přeskakovat ty
notičky!

Slavnostní otevření obnovené Lázeňské louky na začátku června 2012
Foto: Rudolf Flachs

Vrbový altán krátce po vysazení (rok 2012)
Foto: Rudolf Flachs

Velká voda v červnu 2013 připomněla, že se na tomto místě rozkládal Lázeňský rybník. Na snímku hlavní hřiště stadionu J. Kohouta říčanských ragbistů

Malá jezdecká stáj pod říčanským hradem s tradicí od roku 1997 má kapacitu maximálně devět koní

Pojďte ven!

Všimněte si různých povrchů ve vašem okolí. Který nejlépe vsakuje dešťovou vodu?

A) asfalt **B)** trávnik **C)** zámková dlažba **D)** umělý trávnik

Můžete to vyzkoušet i tak, že na různá místa vylijete stejné množství vody a stopnete si, za jak dlouho zmizí.

B) trávnik

Vrbový altán vyrůstá z mokřadu

Pojďte ven!

Kolem vrbového altánu je stále co pozorovat: na jaře blatouchy, v létě housenky a motýly na květech tužebníku, na podzim pavučiny křížáků. Na jaře si tu můžete vyrobit vrbovou píšťalku. V létě si natrhejte květy tužebníku na čaj proti chřipce a horečce. Účinnou látkou je kyselina acetylsalicylová, kterou obsahuje tužebník (latinsky dřive Spiraea) i vrba (latinsky Salix). Dnes se vyrábí chemicky a prodává se jako Acylpyrin nebo Aspirin.

Květy tužebníku nádherně voní a můžete je nasušit na léčivý čaj

Pokud není uvedeno jinak, doprovodné snímky pocházejí z archivu Muzea Říčany.